

Opera FANTastica, o serată de artă

(Costin Popa – 8 martie 2018)

Luminița
Arvunescu

A ajuns la a cincea ediție. Inițiată, coordonată și moderată de realizatorul Radio România Muzical dr. Luminița Arvunescu, desfășurată în locații prestigioase (Salonul „Cercez” de la Muzeul Național Cotroceni, Foaierul Teatrului Național „Ion Luca Caragiale”, Muzeul Colecțiilor de Artă), a fost găzduită acum de Sala Mare a Ateneului Român unde publicul, de fiecare dată avid de calitate, a petrecut clipe de delectare în compania unor artiști speciali. După sopranele Nelly Miricioiu, Leontina Văduva și Laura Tăulescu sau mezzosoprana Roxana Constantinescu, a venit rândul unei formații de muzică barocă, „Musica Ricercata”, să aducă în prim plan un gen și un stil din păcate prea puțin prezente pe afișele noastre, printr-un concert dedicat aniversării unui secol și jumătate de la înființarea Filarmonicii bucureștene și a 130 de ani de la construirea Ateneului Român.

Cele două părți ale seratei au fost prefațate de incitante și pline de substanță dialoguri, stimulate de Luminița Arvunescu, cu participarea întemeietorului formației, tânărul dirijor Gabriel Bebeșelea și a solistei, soprana Rodica Vică.

În premieră, „Musica ricercata”

Am aflat că ansamblul, primul cu acest specific fondat de un conațional, cuprinde 19 orchestranți români – unii, rezidenți în afara granițelor țării – și 5 străini, toți specializați în interpretarea muzicii preclasice. Majoritatea cântă pe instrumente originale, acordajul fiind de 415 Hz (față de cifra modernă, 440), ceea ce reproduce sunetul epocii. Gabriel Bebeșelea a făcut cunoscut că partida de coarde folosește instrumente actuale, însă arcușe baroce, alături de suflători – flaute „traverso”, oboaie, piculină, „archlute” (un hibrid între lăută și theorbă) din lemn etc. Mândria orchestrei sunt cei doi timpani din 1710, descoperiți în Biserica Evanghelică din Sibiu și recondiționați. Aveam să constat o armonizare specială, ce a reprodus atmosfera dorită, prin efortul și tehnica unor executanți animați de pasiunea comună pentru baroc.

Gabriel Bebeșelea este nu numai un șef de orchestră, ci și un veritabil cercetător în muzicologie, iar rodul studierii manuscriselor de secol XVII și început de secol XVIII la Biblioteca Națională a Franței l-a constituit structurarea unui program intitulat „La Lumière Comique”, inspirat de melanjul între iluminism și acele „comédies-ballets” de la curtea lansatorului și susținătorului barocului francez, Regele Soare, în care Molière și Voltaire au reprezentat surse de inspirație pentru compozitorii epocii.

S-a ascultat muzică de Jean-Baptiste Lully, Marc-Antoine Charpentier (texte de Molière) și Jean-Philippe Rameau (texte de Voltaire și Adrien-Joseph Le Valois d'Orville).

Omogenitate și rafinament

Gabriel Bebeșelea

De la un întuneric general în sală, luminile au fost mai întâi discret aprinse, doar pentru pupitrele instrumentiștilor care performau, apoi progresiv pentru întregul ansamblu, maximul venind doar la apariția și intervențiile sopranei. Publicul s-a simțit transpus într-un miraj, la care splendoarea sălii Ateneului a contribuit neîndoios. În paralel, a venit farmecul sonor.

Uriașă, surpriza pe care a produs-o noua orchestră! S-a cântat într-o omogenitate stupefiantă, expresiv (ce minunat, estompat și învăluitor au sunat „lemnele”!), cu articulări pline de acuratețe, mergând de la finețe și sensibilitate la energie și tumult, în tempouri variate ce au atins debordantul prestissimo. Alături de ele, virtuozitatea a fost prezentă peste tot (Uvertura și Ciaconna din opera „Plateea” de Rameau sunt numai două exemple). Melancolia, nostalgia, eleganța și rafinamentul au străbătut în conducturi prioritare discursul melodic.

O mențiune. Se pare că ariile și piesele orchestrale (trei secvențe) din comedia-balet cu muzică „Prințesa de Navarra” de Rameau pe cuvintele lui Voltaire, au cunoscut în concertul de la Ateneu prima execuție absolută în România.

Gabriel Bebeșelea a condus cu gestică elocventă, de mare precizie, inspiratoare pentru instrumentiști. Minuțiozitatea prin care a tratat detaliile a excelat. Știința stilului, agogica potrivită evidențierii esențelor, au transpărut în toate lecturile.

Rodica Vică, specialistă a vocalității baroce

Sunetul pur, cu appoggiaturi discrete și delicate, trilurile au impresionat de la prima piesă, aria „Di rigori armato il seno” din „Burghezul gentilom” de Lully (inspirație de text, după aproape două secole și jumătate, pentru libretistul Hugo von Hofmannsthal în aria Cântărețului Italian din „Cavalerul rozelor” de Richard Strauss). S-au adăugat gingășia, sunetele flutate în tehnică non-vibrato, lamento-urile înduioșătoare, creatoare de atmosferă, cu intonație precisă, îndeosebi în prima parte. Agilitățile au curs fluent, în cascade, rulade, până în registrul înalt, intens solicitat în cea de-a doua parte, când și dramaturgia componistică a cunoscut intensificări.

Barocul este un teritoriu în care soprana se simte bine și îi conturează cariera.

Fără niciun dubiu, concertul din 6 martie 2018 al orchestrei „Musica ricercata” a rivalizat cu marile seri baroce din Festivalul „George Enescu”, ca nou moment de artă în cadrul întâlnirilor muzicale „Opera FANTastica”, ale căror surprize viitoare sunt așteptate cu frenezie de melomanii împătimiți.

Ansamblul MUSICA
RICERCATA

Gabriel Bebeșelea și Luminița
Arvunescu

Rodica Vica

Rodica Vica și
Gabriel Bebeșelea